

**RECUPERACIÓ
DE
LA
MEMÒRIA
HISTÒRICA**

**"LICEU ESCOLAR"
DE LLEIDA**

EL LICEU ESCOLAR DE LLEIDA 1906 - 2006

El Liceu Escolar de Lleida va ser una institució escolar valenta i ferma en la defensa d'un model pedagògic, on els valors de la igualtat, la llibertat, l'ajuda mútua i el saber compartit eren l'eix vertebrador de l'aprenentatge.

1906 Creació de la institució
1937 Destrucció de la institució per un
bombardeig de la Legió Còndor
2006 Centenari de la creació

Durant la Gerra Civil espanyola, iniciada el juliol de 1936 amb el cop militar contra la II República, es van cometre accions que el dret internacional, ja aleshores, reconeixia com a accions proscrietes pel "*ius in bello*" (dret internacional humanitari). Pel seu caràcter de gravetat aquest tipus d'accions es van assenyalar, des de finals del segle XIX, com a actes contraris a les "lleis de la humanitat" i definits com a "*crims contra la humanitat*".

El cop militar de juliol de 1936 contra el govern de la II República inicià la Guerra Civil espanyola, considerada com una de les grans tragèdies humanes de l'Europa del segle XX.

A l'ombra de la guerra, desenes de milers de persones van morir. La presa de les ciutats per que s'havien alçat en armes, fou, amb freqüència, seguida de pràctiques que portaven a la desaparició per la força de persones, de tractes cruels, degradants i inhumans.

Milers de persones mortes i mutilades van ser el resultat de bombardejos dirigits contra la població civil:

El 26 d'abril de 1937 tonades de bombes es van tirar per la Legió Cóndor de la Luftwaffe sobre la població de Guernika, mesos després, el 2 de novembre de 1937, la mateixa legió bombardejava Lleida i les bombes destruïen el Liceu Escolar i desenes d'alumnes morien. Al març de 1938 avions italians i alemanys bombardejaven Barcelona. El 31 de maig forces italianes bombardejaven Granollers. Aquest recolzament per part d'alemanys i italians va ser especialment tingut en compte per la ONU per denegar l'ingrés en la comunitat de nacions fins el 1955.

A partir dels anys noranta, és quan veritablement es comencen a desenvolupar formes organitzades de reclamar el reconeixement per les víctimes d'aquesta Guerra Civil i del règim franquista. Hi ha una demanda creixent per part a les víctimes a la veritat, a la justícia i a la reparació, tot això conjuntament amb una recuperació de la memòria històrica amb la finalitat de dignificar les víctimes i conèixer la veritat.

El dia 8 de febrer de 2005, davant la Comissió de Drets Humans de les Nacions Unides, l'experta independent Diane Orentlicher, encarregada d'actualitzar el conjunt de principis contra la impunitat, presentava el seu informe: **Conjunt de principis actualitzat per a la protecció i la promoció dels drets humans mitjançant la lluita contra la impunitat.**

En aquest informe, entre altres el principi 3 fa al deure de recordar. Aquests principi s'expressa en els següents termes:

Principi 3. El deure de recordar.

El coneixement d'un poble de la història de la seva opressió forma part del seu patrimoni i per això s'ha de conservar. Per aquest motiu s'han d'adoptar les mesures pertinents, encaminades a preservar de l'oblit la memòria col·lectiva.

Sembla per tant, evident que Liceu Escolar necessita de les accions simbòlico-mediàtiques necessàries que permetin recuperar la memòria històrica com un mitjà més de donar comptes dels valors de la democràcia i el pluralisme.

LA MEMÒRIA HISTÒRICA

Hi ha una frase que pretén resumir tot el contingut i el concepte de Memòria Històrica: "el poble que no coneix la seva història està condemnat a repetir-la". Si realment volem evocar un concepte més profund de Memòria Històrica hauríem d'afegir: "el poble que no coneix la seva història no comprèn el present, i per tant no el domina".

El guió de la nostra història l'hem de construir com a fruit dels processos històrics que han donat com a resultat el nostre present. No serem els amos del present si coneixem vagament el nostre passat.

Per tant si volem definir el concepte de "Recuperació de la Memòria Històrica" podríem dir que és un moviment socio-cultural, nascut en el sí de la societat civil, per tal de

divulgar de forma rigorosa la història de la lluita contra el franquisme i els seus protagonistes, amb l'objectiu de fer justícia i de recuperar referents per lluitar pels drets humans, la llibertat i la justícia social.

Ara bé aquest intent de definició no acaba de delimitar els aspectes que caldria planificar per contextualitzar el concepte. En un segon intent d'aprofundiment veiem que la memòria s'hauria d'analitzar dels dels aspectes possibles, bàsicament podem distingir la confluència dels aspectes humans i els aspectes culturals.

ELS ASPECTES HUMANS

Són els éssers humans els que construeixen la història (bé sigui de forma conscient o inconscient) i són els que es veuen afectats per la mateixa. Quan parlem de la guerra civil parlem de persones que van morir. Ha passat el temps, per tant les tasques que formarien parts de la Recuperació de la Memòria Històrica serien: l'homenatge, l'explicació de la veritat i el reconeixement social i institucional.

Malgrat tot, l'atenció exclusiva als aspectes humans no ens dóna la veritable dimensió de la Recuperació de la Memòria Històrica. Si no anem més enllà, ens quedem en una primera fase que solament atén a la individualitat i a la privacitat d'unes persones o col·lectius aïllats. Sense un tractament des del punt de vista cultural no parlem de Memòria Històrica, sinó de memòria privada.

LA VESSANT CULTURAL

Respecte als aspectes culturals, en un primer estadi es troba la investigació històrica. Els dret a saber la veritat, tant per part de les famílies, com de la societat, no es pot satisfer sense un coneixement rigorós dels fets.

En un segon estadi, trobem els mitjans de divulgació: llibres, publicacions, exposicions, xerrades...per tal de donar a conèixer els fets.

Y finalment, en un tercer estadi situariem la creació artística com a mitjà de tenir una visió permanent i simbòlica dels fets.

Si sumem els aspectes humans i culturals, el trencaclosques d'allò que anomenen Memòria Històrica, comença a tenir forma.

Homenatge al Liceu Escolar

Un dels aspectes humans dins el concepte de Recuperació de la Memòria Històrica es troba el fet de fer una acte d'homenatge a les persones/institució que foren sacsejades pel bombardeig del 1937.

Amb aquest objectiu es proposarà al Ple de l'Ajuntament l'atorgament de la medalla de la ciutat. La qual cosa suposa la posterior adhesió de les entitats i persones a l'homenatge, i el seu posterior lliurament en el Saló de Plens de l'Ajuntament.

També com a actes d'homenatge, s'organitzarà un encontre entre exalumnes i familiars del Liceu Escolar.

Finalment es farà un homenatge ciutadà el dia que s'inauguri el motiu escultòric i es presenti el llibre commemoratiu.

Cronograma

<i>Gener</i>	Sol·licitud de l'atorgament de la medalla de la ciutat.
<i>Gener-Abril</i>	Adhesió d'entitats a l'Homenatge
<i>Maig</i>	Festa Major: Atorgament de la medalla de la ciutat Encontre d'exalumnes i familiars
<i>Setembre</i>	Acte ciutadà d'homenatge: Descoberta del motiu escultòric Presentació del llibre commemoratiu

Pressupost

Actes d'homenatge	3.000€
-------------------	--------

Cicle de conferències Liceu Escolar

Des de la vessant cultural i com a actes de divulgació dins el concepte de Recuperació de la Memòria Històrica organitzarem un cicle de conferències que versaran sobre aspectes diferents..

Amb aquest objectiu als voltants de Sent Jordi - Abril 2006- s'organitzarà inicialment un cicle de conferències que versaran sobre els següents aspectes:

- Ferrer i Guàrdia.
- El programa educatiu de la 2a. República
- La institució escolar "Liceu Escolar" de Lleida

Cronograma

Gener-març	Preparació i recerca dels conferenciants i concreció de les dates.
Març	Presentació díptic del cicle
Abril	Cicle de conferències

Pressupost

Pagament de conferenciants	1.200€
Publicació díptic	600€

Publicació del llibre commemoratiu

Des de la vessant cultural i com investigació històrica i acció de divulgació dins el concepte de Recuperació de la Memòria Històrica impulsarem l'edició d'un llibre commemoratiu del centenari de la creació del "Liceu Escolar"

Amb aquest objectiu es formarà una comissió redactora del llibre commemoratiu.

Cronograma

Octubre	Comissió redactora del llibre commemoratiu.
Gener-Abril	Preparació del llibre
Maig-Agost	Revisió i impressió del llibre
Setembre	Dins els actes d'homenatge ciutadà al centenari de la creació del Liceu Escolar es presentarà el llibre

Pressupost

Impressió del llibre

6.000€

Escultura urbana dedicada a la Institució "Liceu Escolar"

Des de la vessant cultural i com a actes de Creació artística dins el concepte de Recuperació de la Memòria Històrica impulsarem la creació d'una escultura dedicada a la Institució "Liceu Escolar"

Amb aquest objectiu es convocarà un concurs de projectes per a una escultura urbana dedicada al "Liceu Escolar", creada l'any 1906 i abatuda l'any 1937 per bombarders alemanys, amb motiu del CENTENARI de la seva creació a la ciutat de Lleida

El projecte guanyador tindrà uns mesos per confegir el seu projecte escultòric.

Cronograma

Octubre	Aprovació de les bases del concurs de projectes.
Març	Presentació dels projectes
Abril	El dia de Sant Jordi es farà públic el veredict
Setembre	Dins els actes d'homenatge ciutadà al centenari de la creació del Liceu Escolar es descobrirà el motiu escultòric.

Pressupost

Disseny i execució de l'obra	18.000€
------------------------------	---------

Bases

L'Institut Municipal d'Educació de l'Ajuntament de Lleida convoca el concurs de projectes per a una escultura urbana dedicada a la Institució "Liceu Escolar", creada l'any 1906 i abatuda pels bombarders alemanys l'any 1937, amb motiu del CENTENARI de la seva creació a la ciutat de Lleida.

Aquest concurs es regirà per les següents bases:

1. L'escultura ha de ser executada amb materials durables atès que serà instal·lada a l'aire lliure.
2. Les mides no podran excedir els tres metres d'altura ni els tres d'amplària o llargada.
3. Cada escultor o escultora que opti al concurs hi podrà aportar fins a dos projectes escultòrics.
4. Els projectes poden fer-se amb grafisme o bé amb una maqueta, o amb els dos formats simultàniament.
5. Els projectes han de dur les especificacions següents: materials, mides, forma de fixació a la via

pública, temps d'execució i pressupost.

6. El cost de disseny i d'execució no podrà excedir els 18.000 €.
7. Els escultors i escultores que optin al concurs han de trametre, sota la forma de plica, els seus projectes a l'IME de l'Ajuntament de Lleida (c/ Bisbe Torres, 2) abans del darrer dia de març de 2006.
8. Composaran el jurat:
 - Ramon Camats - President
 - Marta Pallarés
 - Jesús Navarro
 - Pau Humedas
 - Carles Sàez
 - Enginyer de Via Pública de l'Ajuntament de Lleida
 - Joan Ballesté - Secretari
9. El veredicte es farà públic el dia de Sant Jordi, 23 d'abril de 2006.
10. Els i les concursants accepten aquestes bases.

Pressupost General

Actes d'homenatge	3.000€
Pagament de conferenciants	1.200€
Publicació díptic	600€
Impressió del llibre	6.000€
Disseny i execució de l'obra	18.000€
TOTAL PROJECTE	28.600€